

ĐỀ THI GIỮA HỌC KÌ 1 – ĐỀ 13

MÔN: NGỮ VĂN - LỚP 10

Thời gian làm bài: 90 phút

BIÊN SOẠN: BAN CHUYÊN MÔN LOIGIAIHAY.COM

I. ĐỌC HIỂU (4đ)

Học sinh đọc văn bản sau và trả lời các câu hỏi phía dưới

LỤT NĂM BÌNH NGỌ - 1960

(Trần Tế Xương)

TRUNG THU (bản dịch thơ)

Thử xem một tháng mấy lần mưa

Ruộng hóa ra sông cỏ vật vờ

Bát gạo Đồng Nai kinh chuyện cũ

Con thuyền Quý Ty nhớ năm xưa

Trâu bò buộc cẳng coi buồn nhỉ

Tôm tép vắng mình đã sượng chưa!

Nghe nói miền Nam trời đại hạn

Sao không san sẻ nước cho vừa

(Trần Tế Xương, Thơ chọn lọc – NXB Văn học)

Câu hỏi

Câu 1. Văn bản Lụt năm Bính Ngọ - 1906 (Tú Xương) thuộc thể thơ nào? Vì sao em xác định như vậy? (0,5đ)

Câu 2. Bài thơ diễn tả cảm xúc của ai? Về sự việc gì? (0,5đ)

Câu 3. Nội dung của hai câu đề là gì? (0,5đ)

Câu 4. Bài thơ sử dụng cách đối nào? (0,5đ)

Câu 5. Phân tích hiệu quả thẩm mỹ của nghệ thuật đối đặc sắc trong 2 câu luận của bài thơ (1đ)

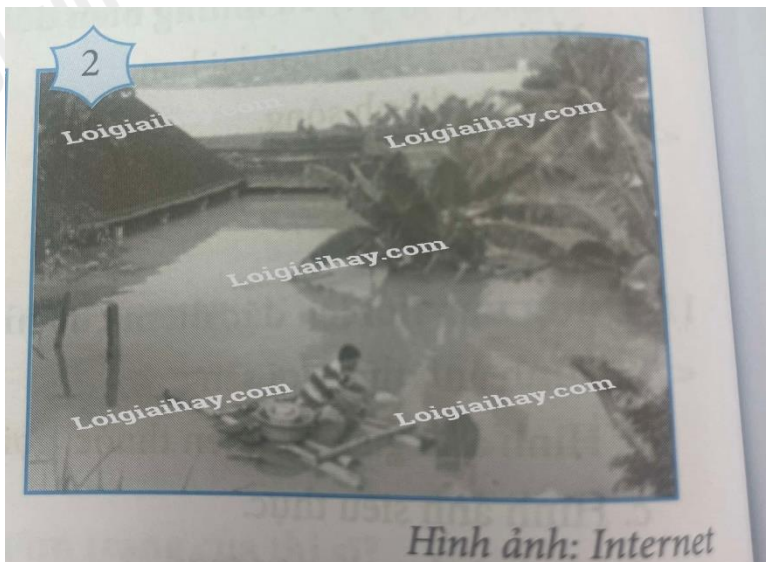
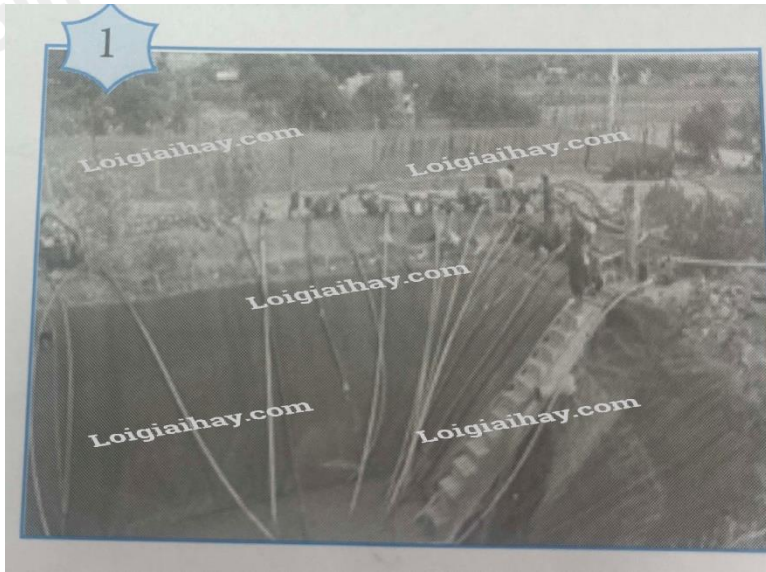
Câu 6. Hai câu kết đã đề cập đến hiện thực nào của đời sống? Từ đó hãy nhận xét về tấm lòng của nhà thơ? (1đ)

II. VIẾT (6đ)

Câu 1. Quan sát 2 hình ảnh sau và trả lời câu hỏi a,b (2đ)

a. Mô tả từng bức ảnh, chỉ rõ mối tương quan giữa chúng, sự liên quan với văn bản đọc bằng đoạn văn dài ½ trang giấy thi/ vở

b. Vùng đất nào/ tỉnh nà hay xảy ra hiện tượng trong từng bức ảnh? Hãy đặt tên cho mỗi bức ảnh

Câu 2. Viết bài luận thể hiện suy nghĩ của em về việc hỗ trợ cuộc sống của người dân ở vùng luôn phải đối mặt với nạn ngập lụt và hạn hán (dài từ 1,5 – 2 trang) (4đ)

-----Hết-----

- Học sinh không được sử dụng tài liệu.
- Giám thị không giải thích gì thêm.

Đáp án đề 13**Phần I. ĐỌC HIỂU**

Câu 1. Văn bản Lụt năm Bính Ngọ - 1906 (Tú Xương) thuộc thể thơ nào? Vì sao em xác định như vậy? (0,5đ)

Phương pháp giải:

Đọc kỹ bài thơ, chú ý số từ trong câu, số câu trong bài

Nhớ lại kiến thức về thể thơ

Lời giải chi tiết:

Văn bản thuộc thể thất ngôn bát cú, vì có 8 câu, mỗi câu 7 chữ

Câu 2. Bài thơ diễn tả cảm xúc của ai? Về sự việc gì? (0,5đ)

Phương pháp giải:

Đọc kỹ bài thơ, chú ý những từ ngữ diễn tả cảm xúc

Lời giải chi tiết:

Bài thơ diễn tả cảm xúc của nhà thơ Trần Tế Xương về nạn lụt năm 1906

Câu 3. Nội dung của hai câu đề là gì? (0,5đ)

Phương pháp giải:

Đọc kỹ hai câu đề

Lời giải chi tiết:

Nội dung hai câu đề: Cảnh lụt ở đồng quê

Câu 4. Bài thơ sử dụng cách đối nào? (0,5đ)

Phương pháp giải:

Đọc kĩ bài thơ

Nhớ lại kiến thức về nghệ thuật đối

Lời giải chi tiết:

Văn bản sử dụng đối bằng điển cố

Câu 5. Phân tích hiệu quả thẩm mỹ của nghệ thuật đối đặc sắc trong 2 câu luận của bài thơ (1đ)

Phương pháp giải:

Đọc kĩ 2 câu luận

Chú ý những chi tiết đặc sắc

Lời giải chi tiết:

- Nghệ thuật đối thuộc cách thứ 4: phản đối (sự việc trái ngược nhau, đối từ...)
- + Thể hiện hoạt động của 2 đối tượng trái ngược nhau trong mùa lụt: tôm tép vắng mình sung sướng thỏa chí; trâu bò bị buộc căng buồn so; hai trạng thái đối lập nhau: sung sướng thỏa chí – buồn so
- Đã phản ánh: hiện thực ngày lụt, nỗi buồn của con người trước cảnh ngòi nhà không thể làm gì được

→ Ngôn từ chất lọc, nghệ thuật đối vừa phản ánh hiện thực đối lập, vừa phản ánh trạng thái, cảm xúc của con người, sự vật trong cảnh lụt bất thường của cuộc sống

Câu 6. Hai câu kết đã đề cập đến hiện thực nào của đời sống? Từ đó hãy nhận xét về tấm lòng của nhà thơ? (1đ)

Phương pháp giải:

Đọc kỹ hai câu kết, liên hệ với hiện thực đời sống

Chú ý những chi tiết thể hiện tấm lòng của nhà thơ

Lời giải chi tiết:

- Hai câu kết đã đề cập hiện thực thời tiết bất thường của đời sống: miền Bắc lụt, miền Nam hạn hán

- Tấm lòng nhà thơ: rộng mở, quan tâm tới mọi miền đất nước, khao khát mưa thuận gió hòa để dân chúng đỡ vất vả, khổ cực. Nhà thơ thấu nỗi khổ của vùng lụt và thương nỗi vất vả của vùng hạn...

II. VIẾT (6đ)

Câu 1. Quan sát 2 hình ảnh sau và trả lời câu hỏi a,b (2đ)

a. Mô tả từng bức ảnh, chỉ rõ mối tương quan giữa chúng, sự liên quan với văn bản đọc bằng đoạn văn dài ½ trang giấy thi/ vở

b. Vùng đất nào/ tỉnh nào hay xảy ra hiện tượng trong từng bức ảnh? Hãy đặt tên cho mỗi bức ảnh

Phương pháp giải:

Quan sát kỹ 2 hình ảnh và đọc kỹ yêu cầu đề bài

Lời giải chi tiết

a.

- Mối tương quan với nhau: 2 cảnh trái ngược nhau: hạn, lụt; gọi cảnh lụt trong văn bản thơ của Trần Tế Xương

- Mô tả bán sát các hình ảnh trung tâm của bức ảnh

b.

- Các tỉnh hay bị hạn hán: Tây Nguyên và Nam Trung Bộ, Đắk Lắk, Gia Lai, Kom Tum, Ninh Thuận, Bình Thuận

- Đặt tên cho bức ảnh: HS được sáng tạo tên theo ý của mình nhưng cần thể hiện bản chất của từng bức ảnh

Câu 2. Viết bài luận thể hiện suy nghĩ của em về việc hỗ trợ cuộc sống của người dân ở vùng luôn phải đối mặt với nạn ngập lụt và hạn hán (dài từ 1,5 – 2 trang) (4đ)

Phương pháp giải:

Dựa vào kiến thức và kỹ năng đã học để thực hiện bài văn

Lời giải chi tiết:

Viết bài luận thể hiện suy nghĩ của em về việc hỗ trợ cuộc sống của người dân ở vùng luôn phải đối mặt với nạn ngập lụt và hạn hán (dài từ 1,5 – 2 trang)		
Phần chính	Điểm	Nội dung cụ thể
Mở bài	0,5	- Giới thiệu luận đề (vấn đề cần bàn luận)... - Thể hiện sự quan tâm, thái độ của người viết về luận đề

Thân bài	2,5	<p>Gồm các ý chính (từ 2 luận điểm trở lên)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trình bày ngắn gọn các trạng thái thời tiết cực đoan vốn có của tạo hóa nay càng tăng do biến đổi khí hậu - Hiện thực cuộc sống của người dân ở 2 vùng thời tiết cực đoan (thiếu thốn, nguy hiểm tính mạng) - Vai trò của sự hỗ trợ (các cá nhân, tổ chức, nhà nước) - Cá nhân đề xuất giải pháp + Hỗ trợ vật chất, tinh thần kịp thời + Nghiên cứu giải pháp ứng phó ngắn hạn, dài hạn... + Sự hỗ trợ từ HS của thành phố có điều kiện kinh tế
Kết bài	0,5	<ul style="list-style-type: none"> - Khẳng định vai trò của sự hỗ trợ nhân đạo - Nhận thức, hành động của cá nhân
Yêu cầu khác	0,5	<ul style="list-style-type: none"> - Bài viết thể hiện rõ đặc trưng thể loại (nghị luận). - Thể hiện sự hiểu biết, quan điểm của cá nhân về luận đề - Phân tích xác đáng, dẫn chứng đa dạng, phù hợp